

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 5 stycznia 2021 r.

Druk nr 307

**Pan
Tomasz GRODZKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu, my niżej podpisani senatorowie wnosimy o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniamy pana senatora Krzysztofa Kwiatkowskiego.

W załączeniu przekazujemy projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

(-) Paweł Arndt	(-) Krzysztof Kwiatkowski
(-) Ryszard Bober	(-) Stanisław Lamczyk
(-) Marek Borowski	(-) Gabriela Morawska-Stanecka
(-) Marcin Bosacki	(-) Ryszard Świlski
(-) Stanisław Gawłowski	(-) Kazimierz Ujazdowski
(-) Władysław Komarnicki	(-) Jerzy Weisła
(-) Wojciech Konieczny	

U S T A W A

z dnia

o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2

Art. 1. Ustawa określa podstawy, zakres i tryb wyrównywania strat majątkowych, powstałych w następstwie ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Art. 2. 1. Każdemu, kto poniósł stratę majątkową w następstwie ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, służy roszczenie o odszkodowanie.

2. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1, obejmuje wyrównanie straty majątkowej, bez korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby strata nie powstała.

3. Odszkodowanie pomniejsza się o równowartość pomocy udzielonej poszkodowanemu na podstawie przepisów przyjętych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2.

4. Do odszkodowania stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, z wyłączeniem art. 415–417².

Art. 3. 1. Odszkodowanie przysługuje od Skarbu Państwa.

2. Odszkodowanie nie przysługuje, jeżeli strata majątkowa powstała wyłącznie z winy poszkodowanego lub z winy osoby trzeciej.

Art. 4. 1. Odszkodowanie przyznaje się na pisemny wniosek poszkodowanego, złożony do właściwego wojewody.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać:

- 1) oznaczenie organu, do którego jest skierowany, oraz sprawy, której dotyczy;
- 2) imię, nazwisko oraz adres wnioskodawcy;
- 3) wysokość poniesionej straty majątkowej oraz czas, miejsce i okoliczności jej powstania;

- 4) rodzaj ograniczenia, z którego wynikła strata majątkowa;
- 5) datę i podpis składającego pismo.

Art. 5. 1. Decyzję w sprawie odszkodowania wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce powstania straty majątkowej.

2. W przypadku gdy strata majątkowa powstała na terenie dwóch lub więcej województw, właściwy do wydania decyzji jest wojewoda, do którego najpierw złożono wnioski.

3. Jeżeli nie można ustalić właściwości wojewody według przepisów poprzedzających, decyzję w sprawie odszkodowania wydaje Wojewoda Mazowiecki.

4. Wojewoda wydaje decyzję w sprawie odszkodowania niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie trzech miesięcy od dnia złożenia wniosku. Decyzja ta jest ostateczna.

5. Odszkodowanie wypłaca się w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia decyzji poszkodowanemu.

Art. 6. 1. Poszkodowany niezadowolony z decyzji w sprawie odszkodowania, w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia decyzji w tej sprawie, może wnieść powództwo do sądu powszechnego.

2. Wniesienie powództwa, o którym mowa w ust. 1, nie wstrzymuje wykonania decyzji.

3. W sprawach przed sądem powszechnym, o których mowa w ust. 1, Skarb Państwa reprezentuje wojewoda.

Art. 7. Do postępowania w sprawach, o których mowa w art. 5, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, o ile niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 8. Roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem roku od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o powstaniu straty majątkowej. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia zniesienia stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Art. 9. Roszczenie o odszkodowanie przechodzi na następców prawnych poszkodowanego.

Art. 10. W ustawie z dnia z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2020 poz. 755, 807 i 956) w 95 ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Nie pobiera się opłat od pozwu o odszkodowanie, o którym mowa w art. 6 ustawy z dnia 22 listopada 2002 r. o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności i praw człowieka i obywatela (Dz. U. poz. 1955) oraz w art. 6 ustawy z dnia o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 (Dz. U. z dnia... poz. ...).”.

Art. 11. Ustawa wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Trwająca od blisko roku epidemia COVID-19 ma negatywny wpływ na funkcjonowanie państwa we wszystkich jego aspektach. Skutki epidemii dotyczą nie tylko przedsiębiorców, ale również pracowników, emerytów i inne grupy społeczne.

Sama epidemia nosi wszelkie znamiona katastrofy naturalnej w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej. Zgodnie bowiem z art. 3 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, przez katastrofę naturalną rozumie się między innymi występowanie chorób zakaźnych ludzi.

Art. 232 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że w celu zapobieżenia skutkom katastrof naturalnych lub awarii technicznych noszących znamiona klęski żywiołowej oraz w celu ich usunięcia Rada Ministrów może wprowadzić na czas oznaczony, nie dłuższy niż 30 dni, stan klęski żywiołowej na części albo na całym terytorium państwa. Przedłużenie tego stanu może nastąpić za zgodą Sejmu.

Mimo takiego stanu prawnego, Rada Ministrów nie zdecydowała się na wprowadzenie stanu klęski żywiołowej.

Oznacza to po pierwsze, że wszystkie działania organów władzy państwowej polegające na ograniczaniu wolności i praw obywatelskich budzą daleko idące wątpliwości co do ich zgodności z Konstytucją, a po drugie, że rząd unika stosowania instrumentów prawnych, które znalazłyby zastosowanie, gdyby stan klęski żywiołowej wprowadzono.

Chodzi w szczególności o ustawę z dnia 22 listopada 2002 r. o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności i praw człowieka i obywatela. Ustawa ta określa podstawy, zakres i tryb wyrównywania strat majątkowych, powstałych w następstwie ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu nadzwyczajnego: stanu wojennego, stanu wyjątkowego lub stanu klęski żywiołowej.

Projekt ustawy zmierza do utworzenia instrumentarium prawnego wzorowanego na zawartym w ustawie o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności i praw człowieka i obywatela, z którego będą mogli

korzystać wszyscy poszkodowani w następstwie ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Należy bowiem zaznaczyć, że mimo tego, iż stan klęski żywiołowej nie został wprowadzony, obywatele funkcjonują w faktycznym stanie nadzwyczajnym już od blisko roku, bez prawa dochodzenia odszkodowań rzeczywiście wyrównujących szkody spowodowane ograniczeniem przysługujących im praw i wolności.

Projekt ustawy tworzy prostą ścieżkę odszkodowawczą, która w podobnym kształcie jest już znana polskiemu systemowi prawnemu.

Proponuje się, aby każdemu, kto poniósł stratę majątkową w następstwie ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, służyło roszczenie o odszkodowanie.

Odszkodowanie obejmie wyrównanie straty majątkowej, bez korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby strata nie powstała. Zostanie ono pomniejszone o równowartość pomocy udzielonej poszkodowanemu na podstawie przepisów przyjętych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2.

Odszkodowanie przysługiwać ma od Skarbu Państwa. Nie będzie ono przysługiwać, jeżeli strata majątkowa powstanie wyłącznie z winy poszkodowanego lub z winy osoby trzeciej.

Odszkodowanie przyznawane będzie na pisemny wniosek poszkodowanego, złożony do właściwego wojewody. Decyzję w sprawie odszkodowania wyda wojewoda właściwy ze względu na miejsce powstania straty majątkowej.

W przypadku gdy strata majątkowa powstała na terenie dwóch lub więcej województw, właściwy do wydania decyzji będzie wojewoda, do którego najpierw złożono wniosek. Jeżeli nie będzie można ustalić właściwości wojewody, decyzję w sprawie odszkodowania wyda Wojewoda Mazowiecki.

Wojewoda wyda decyzję w sprawie odszkodowania niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie trzech miesięcy od dnia złożenia wniosku. Decyzja ta będzie ostateczna, a odszkodowanie wypłacane będzie w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia decyzji poszkodowanemu.

Poszkodowany niezadowolony z decyzji w sprawie odszkodowania, w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia decyzji w tej sprawie, będzie mógł wnieść powództwo do sądu powszechnego.

Roszczenie o odszkodowanie będzie się przedawniać z upływem roku od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o powstaniu straty majątkowej. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawni się z upływem trzech lat od dnia zniesienia stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.